

۴۵۹ نکته طلایی شب امتحان

۳۱۵ پاسخ تشریحی

۸۱۸ تست با کلید پاسخ

آمار به روز ۱۴۰۵

خودآزمایی جدا در ۱۷ بخش

۱۸ بخش، مبحث به مبحث

۱۱۳ صفحه بانک تست فشرده

مبانی علوم اجتماعی

ویژه آزمون‌های استخدامی – درسنامه، بانک تست و نکات شب امتحان

تألیف و تنظیم: گروه آموزشی بژیک

حوزه‌های پوشش داده شده:

خانواده، روستایی و اصلاحات ارضی، شهری، توسعه، صنعتی، تغییرات اجتماعی، انقلاب، سیاسی، سازمان‌ها، پزشکی، آموزش و پرورش، روانشناسی اجتماعی، انحرافات، ارتباطات، ادبیات، کار و شغل، قشرها و نابرابری

آخرین به‌روزرسانی: ۶ مهر ۱۴۰۵

// مناسب برای

داوطلبان آزمون‌های استخدامی

// ساختار فایل

درسنامه ۹، تست ۱۱۳، نکات ۲۶ صفحه

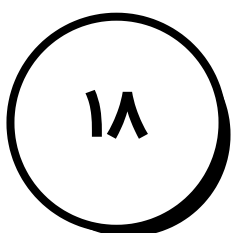
// نویسنده جزوه

تیم تألیف بژیک

// کیفیت

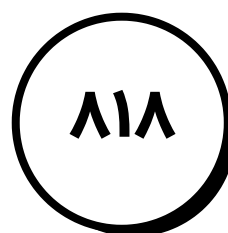
متن کامل کتاب، بدون حذف

بخش آزمونی

نکته طلایی

تست با کلید

کتاب استخدامی مبانی علوم اجتماعی "بژیک"، در هجده بخش مجزا تهیه و تنظیم شده است. در ابتدای هر بخش، حوزه‌های مربوطه به صورت تیتروار برای مخاطب تنظیم شده‌اند و در ادامه مجموعه سوالات استاندارد برای تمامی بخشها و حوزه‌ها همراه پاسخ تستی، تشریحی و تحلیل تست قرار داده شده‌اند. در انتها نیز 459 نکته طلایی و بسیار مهم در قالب جزوه شب امتحان جهت مرور سریع تالیف شده است

فهرست مطالب

■ علوم اجتماعی چیست و چه کاربردی دارد؟ (نکات کلیدی و پایه علوم اجتماعی / پیش نیاز مجموعه سوالات)

بخش اول	پژوهش جامعه شناختی	نهادهای اجتماعی	گروههای اجتماعی	مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
	فرهنگ جامعه	پرورش اجتماعی				
بخش دوم	جامعه شناسی خانواده	خانواده و انواع آن		مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
	نظام خویشاوندی و انواع آن	کارکردهای خانواده				
بخش سوم	جامعه شناسی روستایی	اصلاحات اراضی		مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
	سیاستهای توسعه روستایی در ایران بعد از انقلاب 1357					
بخش چهارم	جامعه شناسی شهری	فراگرد شهرنشینی	شهرنشینی در ایران	مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش پنجم	جامعه شناسی توسعه	مکتب نوسازی		مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
	بنیادهای تئوریک مکتبهای نوسازی					
	مهمترین صاحب نظران نوسازی روانی					
بخش ششم	جامعه شناسی صنعتی	رشد بازده صنعتی		مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
	تز تقریب یا همگرایی	جامعه فرا صنعتی				
	سیاستهای ورود تکنولوژی					
بخش هفتم	تغییرات اجتماعی			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش هشتم	جامعه شناسی انقلاب			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش نهم	جامعه شناسی سیاسی			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش دهم	جامعه شناسی سازمانها			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش یازدهم	جامعه شناسی پزشکی			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش دوازدهم	جامعه شناسی آموزش و پرورش			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش سیزدهم	روانشناسی اجتماعی			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش چهاردهم	جامعه‌ناسی انحرافات اجتماعی			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش پانزدهم	جامعه شناسی ارتباطات اجتماعی			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش شانزدهم	جامعه شناسی ادبیات			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش هفدهم	جامعه شناسی کار و شغل			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی
بخش هجدهم	جامعه شناسی قشرها و نابرابری‌های اجتماعی			مجموعه سوالات	خودآزمایی	نکات کلیدی

علوم اجتماعی چیست و چه کاربردی دارد؟ (نکات کلیدی و پایه علوم اجتماعی/پیش نیاز مجموعه سوالات)

طبق گواهی تاریخ، انسان از ابتدای حیات خود به صورت گروهی و دسته جمعی زندگی می کرده است. حال این پرسش مطرح است که آیا حالت اجتماعی انسان جنبه ذاتی و طبیعی دارد یا این که پاره ای از نیازها مثل احتیاجات دفاعی در برابر دشمنان و ... در انسان موجب زندگی گروهی شده است؟ در اصل مسئله که تأکید زندگی گروهی و جمعی است، تغییری ایجاد نخواهد کرد.

بررسی تحول حیات اجتماعی انسان در طول تاریخ در جوامع مختلف و روابط خاصی که در تاریخ هر جامعه شکل گرفته و همچنین دگرگونی های ایجاد شده در جوامع و آثار و نتایج حاصل از زندگی دسته جمعی که نظام های اجتماعی مختلف را به وجود آورده است، موضوع علوم اجتماعی را تشکیل می دهد.

با این اوصاف، موضوع علوم اجتماعی، شناخت علمی پدیده های اجتماعی است که در زمانی کم و بیش طولانی شکل گرفته است و پدیده های اجتماعی، حول محور انسان اجتماعی و ویژگی هایی آن دور می زند.

ویژگی های انسان اجتماعی

زندگی انسان اجتماعی دارای ویژگی هایی است که آن را به کلی از زندگی جمعی حیوانات متمایز و مشخص می کند، این ویژگی ها عبارت اند از:

۱- زندگی اجتماعی حیوانات، حالت و شکل کم و بیش پایدار و ثابتی را نشان می دهد یعنی این که تغییرات زندگی آن ها - در صورت وجود - اندک و نامحسوس است. به عبارت دیگر زندگی اجتماعی حیوانات، فاقد خلاقیت و ابتکار است. ضمناً زندگی اجتماعی حیوانات تابع محیط خارج و خصوصیات آن است و کمتر می تواند بر حسب نیازها در محیط خود تغییر ایجاد نماید، بلکه در هنگام نیاز، از محیطی به محیط دیگر می روند. در صورتی که انسان ها از محیط تأثیر پذیرفته و سعی می کنند بر اساس نیازهای خودشان در محیط تغییر و دگرگونی ایجاد نمایند و هر کجا قدم می گذارند، آثار تازه انسانی خود را بر جای گذارند.

۲- حیوانات بر خلاف انسان کمتر می توانند خود را با "موقعیت های غیرمنتظره" که به تفکر و استدلال نیازمند است، منطبق سازند. همچنین پیش بینی برنامه های درازمدت و ارتباط بین گذشته، حال و آینده با یکدیگر از ویژگی های حیات اجتماعی انسان است که حیوانات از انجام آن ناتوانند. زیرا واکنش های حیوانات در برابر عوامل ناشناخته و جدید، عمدتاً غریزی و تکراری است.

۳- از دیگر وجوه متمایز انسان از حیوانات، قدرت جمع کردن و تراکم اطلاعات و تجربیات در طول تاریخ است؛ به این معنا که جامعه بشری در هر زمان و مکان سعی می کنند، آنچه از نسل های گذشته به ارث برده اند، حفظ و نگهداری و حتی در طول حیات نسل آن را کامل تر نمایند. این ویژگی همان فرهنگ (Culture) است که در هیچ اجتماع حیوانی دیده نمی شود.

تقسیم‌بندی علوم

معمولاً از نظر موضوعی، علوم به سه گروه عمده تقسیم می‌شوند:

- ✓ علوم مادی (غیرارگانیک)، مانند فیزیک، زمین‌شناسی و ... که درباره مواد بیجان مطالعه می‌کنند. این علوم از روش‌های پیشرفته استفاده کرده و نتایج مطالعات آن دقیق و کنترل‌شدنی هستند.
- ✓ علوم حیاتی (ارگانیک)، مانند زیست‌شناسی که موضوع آن موجودات جاندار می‌باشد. هرچند روش‌های مطالعه این دسته از علوم به دقت گروه اول نیست، ولی تا حدودی پیشرفت کرده است.
- ✓ علوم اجتماعی (فوق ارگانیک)، مانند جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، دانش‌های دینی و ... که خاص انسان و پدیده‌های وابسته به زندگی اجتماعی انسان‌هاست. این علوم از لحاظ پیشرفتی مانند علوم مادی و حیاتی نیست هرچند توانسته به پیشرفت خود ادامه داده و تکامل یابد.

شاخه‌های مختلف علوم اجتماعی

گرچه از عمر علوم اجتماعی مدت زیادی نمی‌گذرد ولی به دلیل احتیاج جوامع معاصر به این علوم، رشته‌ها و شاخه‌های مختلفی را در آن به وجود آورده است که عبارت اند از:

- ✓ **جمعیت‌شناسی:** این علم به شمارش جمعیت، وقایع چهارگانه حیات (تولد، ازدواج، طلاق و مرگ)، افزایش و کاهش طبیعی جمعیت، مهاجرت‌ها، ارتباط جمعیت با اقتصاد، تحولات جمعیتی و ... می‌پردازد.
- ✓ **مردم‌شناسی:** این علم به زندگی اجتماعی و ارتباط اقوام محلی و گروه‌های نژادی و فرهنگی با یکدیگر می‌پردازد. مانند ایلات و عشایر، اسکیموها و ... اما امروزه، مردم‌شناسی آداب و سنن جوامع شهری را مطالعه می‌کند.
- ✓ **انسان‌شناسی:** این علم نوع انسان را صرف‌نظر قومیت، نژاد و ... در طول تاریخ بررسی می‌کند.
- ✓ **تاریخ:** این علم سرگذشت جوامع را از زمان‌های دور که انسان نوشتن را آغاز کرده و آثاری از خود بر جای گذاشته، بررسی می‌کند.
- ✓ **باستان‌شناسی:** این علم بر اساس آثار و بقایای انسان، سرگذشت او را در گذشته‌های دور مطالعه می‌کند.
- ✓ **جامعه‌شناسی:** این علم به بررسی و مطالعه پدیده‌های اجتماعی و تحولاتی که در زندگی اجتماعی انسان‌ها رخ داده است، می‌پردازد. دامنه این علم بسیار گسترده و رشته‌های فرعی مانند جامعه‌شناسی دینی، جامعه‌شناسی شهری و ... را در خود ایجاد کرده که هر کدام در زمینه خاص خودشان به مطالعه می‌پردازند.

واژه جامعه‌شناسی / Sociology

را نخستین‌بار در سال ۱۸۳۸، آگوست کنت فرانسوی در ضمن دروس فلسفه اثباتی خود به کار برده است. کنت، پدر جامعه‌شناسی و معتقد است دانش جامعه‌شناسی را می‌توان بر بنیان مشاهده و طبقه‌بندی منظم علمی استوار کرد.

لازم به ذکر این که علاوه بر این علوم، علوم دیگری چون مدیریت، اقتصاد، زبان‌شناسی و ... از علوم اجتماعی نشات گرفته‌اند.

دقت کنید: نکته‌ای که لازم است به آن پرداخته شود، تفاوت بین جامعه‌شناسی و جامعه‌شناس است که اکثراً آن را به نادرست به کار می‌برند.

جامعه‌شناسی، علمی است که به بررسی پدیده‌های اجتماعی یا به عبارتی ساده‌تر به مطالعه علمی زندگی اجتماعی انسان‌ها می‌پردازد. درحالی‌که جامعه‌شناس تلاش می‌کند تا نحوه زندگی کردن و کنش متقابل در گروه‌ها را به‌طور کلی و هر چه عینی‌تر که سازگار با موازین علمی باشد، توصیف نماید. مثلاً آداب‌ورسوم که جامعه‌شناس به افراد و گروه‌ها یادآوری می‌کند، چگونه از آن استفاده کنند درحالی‌که جامعه‌شناسی اصول و نکات موردتوجه در آن آداب‌ورسوم خاص را بیان می‌کند.

در این قسمت، قبل از بیان شرایط استفاده از روش علمی در جامعه‌شناسی، بهتر است در خصوص خود روش علمی مورد استفاده، که روش پیمایشی هست و همچنین تفاوت آن با روش تحلیل محتوا که نقطه مقابل آن است، توضیحاتی داده شود.

الف: در روش پیمایشی محقق بر اساس موضوع از پرسش‌نامه، درحالی‌که در روش تحلیل محتوا، محقق به‌جای پرسش‌نامه از دستورالعمل کدگذاری استفاده می‌کند.

ب: در روش پیمایشی محقق برای طراحی پرسش‌نامه از سؤال استفاده کرده که سؤالات بر مبنای سؤالات باز (تشریحی) و سؤالات بسته (چندگزینه‌ای) می‌باشد، درحالی‌که در دستورالعمل کدگذاری محقق به‌جای سؤال از کدهای خاص بر اساس موضوع استفاده کرده و دستورالعمل خود را می‌نویسد.

دقت کنید: نکته قابل‌ذکر این که سؤالات چندگزینه‌ای بر اساس دو طیف معروف بوگاردوس و لیکرت طراحی می‌شوند. توضیح این که طیف بوگاردوس دوگزینه‌ای و به‌صورت (بله و خیر) و طیف لیکرت ۵، ۷ و ۱۱ گزینه‌ای که طیف پنج گزینه‌ای مطلوب‌تر بوده و به‌صورت آیتم‌های دو مثبت، یک مثبت، یک مثبت و یک منفی با هم، یک منفی و دو منفی که بر اساس نوع سؤالات، چگونگی استفاده از این طیف متفاوت می‌باشد.

ج: در روش پیمایشی برای پاسخگویی به سؤالات به افراد مراجعه می‌شود درحالی‌که در روش تحلیل محتوا به‌جای مراجعه به افراد به نظرات، دیدگاه‌ها و دست‌نوشته‌های افراد که به‌صورت پیام هستند، مراجعه می‌شود.

در خصوص روش علمی مورد استفاده در جامعه‌شناسی (روش پیمایشی) شرایطی را باید در نظر گرفت که عبارت اند از:

✓ **قابلیت بررسی و آزمون:** پژوهش علمی مستلزم مشاهدات ملموس و واقعی است، به‌طوری که صحت و سقم آن قابل بررسی و آزمون‌شدنی باشد.